

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE WAŁECKIM
na lata 2022 - 2027**

Wałecz 2023

Spis treści:

Wprowadzenie

1. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej – podstawy teoretyczne
2. Akty prawne dotyczące zjawiska przemocy domowej
3. Zadania samorządu powiatowego w zakresie przeciwdziałania przemocy
4. Zasoby instytucjonalne Powiatu Wałęckiego
5. Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Wałęckiego
6. Założenia Programu
7. Cele Programu

Wprowadzenie

Zjawisko przemocy domowej jest poważnym problemem społecznym i jednym z podstawowych zagrożeń prawidłowego funkcjonowania zarówno dla rodziny, jak i poszczególnych jej członków. Przemoc domowa jest zagadnieniem bardzo szerokim i mówiąc o przemocy wobec członków rodzin mamy na myśli różne zachowania i działania naruszające prawa i dobra drugiej osoby, powodujące u niej szkody i cierpienia. Zachowania przemocowe nie tylko naruszają prawo karne, ale także prawa drugiego człowieka, m.in. prawo do wyrażania swoich poglądów i opinii, do uznawania jego podmiotowości prawnej, zakazu stosowania tortur, nieludzkiego, poniżającego traktowania lub karania oraz zakaz trzymania drugiego człowieka w poddaństwie. Stosowanie przemocy jest zjawiskiem dosyć powszechnym,

istniejącym w wielu społeczeństwach. Statystyki prowadzone przez różne instytucje nie w pełni odzwierciedlają skalę tego problemu. Osoby pokrzywdzone często nie zgłaszają problemu z obawy przed konsekwencjami swojej decyzji, nie widzą możliwości rozwiązania problemu, a także z lęku przed opinią społeczeństwa, w którym nadal funkcjonują mity i stereotypy na temat przemocy. Przeciwdziałanie przemocy domowej w dalszym ciągu stanowi duże wyzwanie dla służb zajmujących się tym obszarem polityki społecznej.

Zgodnie z zapisami art.6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej. Zadania ujęte w programie są kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu dotyczącego lat 2016-2021, przyjętego Uchwałą Rady Powiatu Wałeckiego Nr XI/97/2016 z dnia 27 kwietnia 2016r., oraz zgodnie z dokonanyimi zmianami w systemie przeciwdziałania przemocy domowej uregulowanymi w ustawie z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 535). Zadania te jednocześnie uwzględniają bieżące lokalne uwarunkowania, możliwości i potrzeby. W naszym społeczeństwie dokonują się ciągle zmiany, dlatego istnieje konieczność poszukiwania nowych rozwiązań w aktualnych dokumentach, które odzwierciedlą obecny stan i odpowiedzą na bieżące potrzeby. Cele zawarte w programie są spójne z wyznaczonymi kierunkami w dokumentach strategicznych: Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy domowej na rok 2021, który wyznacza zadania dla poszczególnych resortów w zakresie profilaktyki i informowania opinii publicznej, interwencji w przypadku już zaistniałej przemocy, pomocy terapeutycznej ofiarom przemocy oraz oddziaływań na sprawców przemocy. Na poziomie lokalnym dokumentem wiążącym jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027 dla Powiatu Wałeckiego. Głównym celem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2022-2027 jest podejmowanie działań zmierzających do zwiększenia skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy na terenie Powiatu Wałeckiego. Aby osiągnąć zamierzony cel priorytetowy zostały opracowane również cele szczegółowe, które dotyczą obszarów profilaktyki i edukacji społecznej, pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej, oddziaływania względem osób stosujących przemoc w rodzinie oraz podniesienie kompetencji służb społecznych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej. Opracowanie powyższych celów zostało poprzedzone dokonaniem diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na podstawie informacji statystycznych udzielanych

corocznie przez instytucje działające w powiecie w obszarze przeciwdziałania przemocy oraz na podstawie anonimowej ankiety opracowanej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu na potrzeby pisanego programu, która była wypełniana we wszystkich gminach powiatu. Program określa również adresatów, sposób monitorowania oraz źródła finansowania. Wskazane zostały podmioty – partnerzy realizacji odpowiedzialni za realizację celów.

1. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej – podstawy teoretyczne.

Przemoc funkcjonuje zarówno w wymiarze indywidualnym, jak i grupowym. W obu tych obszarach zjawisko to należy ocenić jako negatywne, o dużej i długoterminowej szkodliwości społecznej. Kiedy przyjmuje charakter instrumentalny, staje się wówczas środkiem do realizacji określonych celów. Natomiast z całą pewnością jest dysfunkcją w rodzinie i przynosi olbrzymie szkody zarówno w perspektywie osobistej jak i ogólnospołecznej. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej, definiuje zjawisko przemocy domowej jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że jest:

1. intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
2. siły są nierównomierne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą, ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy;
3. narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystując przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku, itd.);
4. powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.

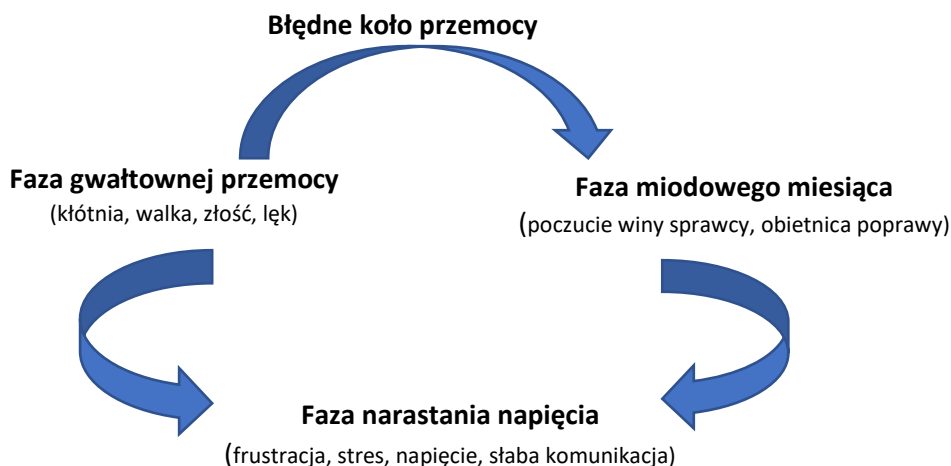
Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony. Przemoc Domowa może przybierać różne formy:

- przemoc fizyczna to działanie z użyciem siły, którego rezultatem jest zamierzone zranienie, np. bicie, popychanie, szarpanie, kopanie, oblewanie wrzątkiem, użycie broni;

- przemoc psychiczna to działanie, które prowadzi do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby, np. poniżanie, wyśmiewanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, grożenie, szantażowanie;
- przemoc seksualna to działanie wymuszające różnego rodzaju niechciane i nieakceptowane zachowania w celu zaspokajania własnych potrzeb seksualnych, np. nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, seksu z osobami trzecimi, sadystycznych form współżycia;
- przemoc ekonomiczna to działanie zmierzające do uzależnienia finansowego od sprawcy, np. niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, okradanie, zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli;
- zaniedbanie, niezaspokajanie lub ograniczanie podstawowych potrzeb, np. jedzenia, snu, dostępu do opieki medycznej, dostępu do kuchni, łazienki, niewywiązywanie się z opieki nad dziećmi, osobami w podeszłym wieku i niepełnosprawnymi.

Przemoc domowa jest najczęściej zjawiskiem powtarzalnym, charakteryzującą się specyficznymi dynamicznymi zmianami przechodzącymi przez trzy fazy powtarzającego się cyklu.

Fazy przemocy

- I. **Faza narastającego napięcia** - tę pierwszą fazę przemocy charakteryzuje pojawienie się coraz więcej sytuacji konfliktowych oraz wzrost napięcia w związku. Sprawca przemocy staje się coraz bardziej drażliwy, jest ciągle spięty, swoje emocje wyładowuje

na partnerze: może go poniżyć i krytykować. Sprawia wrażenie jakby nie panował nad swoim gniewem. Reakcją ofiary najczęściej jest to, że za wszelką cenę stara się opanować sytuację. Zaczyna przeproszać partnera za swoje zachowanie, uspokajać go. Zaczyna usprawiedliwiać jego zachowania. U niektórych kobiet w tej fazie pojawia się wiele dolegliwości psychosomatycznych m.in. ból głowy, bezsenność, zaburzenia w rytmie oddychania.

- II. **Faza ostrej przemocy** - w tej fazie napięcie, które narastało w partnerze znajduje upust. Zachowanie sprawcy staje się coraz bardziej nieprzewidywalne, gwałtowne. Wybuchy gniewu mogą wywołać małe drobiazgi. Dochodzi do eksplozji zachowań agresywnych, które mogą objawiać się biciem, kopaniem. Można też zaobserwować silne natężenie agresji słownej. Osoba doznająca przemocy ponownie stara się zrobić wszystko, żeby uspokoić partnera i ochronić siebie. Jednak nie przynosi to oczekiwanego efektu. Złość partnera narasta coraz bardziej. Skutki użytej przemocy mogą być różne: fizyczne- siniaki, otarcia, obrażenia wewnętrzne; psychologiczne- apatia, depresja.
- III. **Faza miodowego miesiąca** – po wyładowaniu przez sprawcę emocji i przekroczeniu granic, zmienia się on w inną osobę. Zaczyna przeproszać partnera za to co zrobił, żałuje czynu którego się dopuścił, obiecuje, że to się już więcej nie powtórzy. W tej fazie sprawca zaczyna okazywać skruchę, ciepło i miłość. Dbą o ofiarę, spędza z nią czas. Dzięki takiemu zachowaniu ofiara zaczyna wierzyć, że sprawca się zmienił, a niedawny akt przemocy był tylko incydentem. Faza miodowego miesiąca jednak mija i niebawem zatacza krąg: znowu pojawia się faza narastającego napięcia. Prawdziwym zagrożeniem jakie niesie ze sobą ta faza jest fakt, że przemoc w następnym cyklu jest jeszcze gwałtowniejsza.

Cykle takie mogą trwać wiele lat, przy czym zwykle skracają się do fazy „miodowego miesiąca”, wydłużają się i bardziej dramatycznie przebiegają fazy narastania napięcia i gwałtownej przemocy. To co kiedyś było w fazie miodowego miesiąca – przyjemności, przekształca się w unikanie przykrości, bólu i cierpienia. Po pewnym czasie faza miodowego miesiąca zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy. Przemoc ukierunkowana jest głównie w stosunku do osób słabszych fizycznie, psychicznie o niskim poczuciu własnej wartości i uzależnionych ekonomicznie od sprawcy. Ofiarami przemocy najczęściej zostają kobiety i dzieci. Jednakże coraz częściej zdarza się, że ofiarami przemocy stają się również mężczyźni. Szczególnie narażone na ataki przemocy są także osoby niepełnosprawne i osoby w podeszłym wieku.

Przemoc wobec kobiet:

Kobiety stanowią najliczniejszą grupę doświadczającą przemocy domowej, często są również uzależnione od mężczyzn ekonomicznie. Zazwyczaj tłumaczą zachowania przemocowe, których doznają od bliskich sobie mężczyzn, ich nastrojem, porażkami w pracy lub trudnymi doświadczeniami z dzieciństwa. Bardzo często mają poczucie bezradności i braku wyjścia z sytuacji, ponadto poczucie bycia bezwartościową i zasługującą na to co je spotyka.

Przemoc wobec mężczyzn:

Mężczyźni rzadziej niż kobiety przyznają się do doznawania przemocy i rzadziej szukają pomocy w tej sytuacji, ze względu na panujący w naszym społeczeństwie pożądanym wzorzec mężczyzny „twardego”, „silnego” i „nie okazującego uczuć”; można powiedzieć, że przemoc wobec mężczyzn jest przedmiotem tabu, a kiedy mężczyzna odważy się ją zgłosić wzbudza niedowierzanie i uśmiech na twarzy. Przemoc ze strony kobiet wobec mężczyzn najczęściej ma charakter emocjonalny i psychiczny, czyli są to zachowania typu poniżanie, wyzywanie, ośmieszanie, kontrolowanie, krytykowanie, szantażowanie, grożenie.

Przemoc wobec dzieci:

Przemoc wobec dzieci powoduje nie tylko bezpośrednie cierpienie psychiczne i fizyczne, ale odciska się piętnem na rozwoju i wywołuje długotrwałe konsekwencje i zmiany w osobowości. Dochodzi do zaburzenia poczucia bezpieczeństwa i zaufania oraz często następuje powielenie agresywnych zachowań w relacjach z innymi w dalszym życiu. Najczęstszą konsekwencją jest brak poczucia własnej wartości i sprawstwa, umiejętności zaspokajania własnych potrzeb oraz nawiązywania pozytywnych bliskich więzi emocjonalnych z innymi ludźmi.

Przemoc wobec osób starszych i niepełnosprawnych

Najczęstszą formą przemocy stosowaną wobec tej grupy jest zaniedbanie. Zaniedbanie to niezaspokajanie potrzeb bliskiej osoby, narażające go na utratę życia lub zdrowia, powodujące szkody na zdrowiu, w tym psychicznym, przejawiające się np. niewłaściwym żywieniem, zaniedbaniem higieny osobistej, izolacją, brakiem kontroli i pozostawianiem bez należytej opieki, zaniedbaniem stanu zdrowia, brakiem zainteresowania realizacją obowiązku szkolnego. Zaniedbanie dotyczy też sfery emocjonalnej czyli zaniedbywanie potrzeb emocjonalnych dzieci, osób starszych lub niepełnosprawnych, a także celowe utrudnianie im zaspokojenia powyższych potrzeb.

Mechanizmy przemocy domowej

Charakteryzując ofiary przemocy zauważa się, że ich zachowanie często bywa niezrozumiałe, irytujące, a wręcz zniechęcające do pomocy. Ofiary bardzo często wycofują złożoną skargę, nie chcą ukarania sprawcy, sprawiają wrażenie, że same nie wiedzą czego chcą. Istotnymi powodami, dla których osoby krzywdzone nie są świadome stosowanych wobec nich aktów przemocy i nie podejmują działań zmieniających ich sytuację, są tzw. mechanizmy przemocy. Należą do nich: zjawisko „prania mózgu”, które polega na systematycznym, świadomym i celowym oddziaływaniu na człowieka w celu zmiany jego przekonań, postaw, uczuć, potrzeb. W konsekwencji osoby doznające przemocy mają zniekształcony obraz własnej osoby, tracą poczucie własnej wartości, poczucia kontroli nad swoim życiem oraz podporządkowują się sprawcy. Metody stosowane przy tej technice wywierania wpływu to: izolacja, poniżanie i degradacja, monopolizacja uwagi, doprowadzenie do wyczerpania, wywoływanie lęku i depresji, naprzemiennosc kar i nagród. Konsekwencją jest też syndrom wyuczonej bezradności - ofiara staje się bezbronna i bezradna, poddaje się, traci wolę nie tylko „walki”, ale i wolę życia. Wyuczona bezradność wynika z przekonania o bezskuteczności jakichkolwiek działań. Poważnym skutkiem jest zespół stresu pourazowego PTSD, którego objawami są m. in. zaburzenia snu, drażliwość, wybuchy gniewu, złości, czujność, natarczywe wspomnienia, koszmary senne. W wyniku doznawania przemocy dochodzi do procesu wiktyimizacji podejmowania nieskutecznych prób obrony siebie, a także w wyniku wtórnego zranienia spowodowanego nieprawidłowymi reakcjami otoczenia, osoba krzywdzona nabiera przekonania, że naprawdę zasługuje na takie zachowanie. Typowym skutkiem jest też syndrom sztokholmski - traumatyczna więź łącząca ofiarę ze sprawcą, patologiczna wdzięczność za to, co sprawca mógł zrobić, a czego nie zrobił. Ofiary przemocy domowej są wdzięczne sprawcom za drobne przywileje, które jeszcze mają, za "miodowe miesiące", za chwile spokoju i namiastkę uczucia, a czasem nawet za to, że żyją. Mechanizm "psychologicznej pułapki" polega na tym, że ofiara nie jest w stanie zrezygnować ze związku, ponieważ zainwestowała tak dużo czasu i energii. Trwa ona w związku, który przynosi jej cierpienie, w którym jest upokarzana i nie respektuje się jej praw. Ciągłe żyje nadzieją, że jeśli bardziej się postara, to będzie lepiej. Mechanizmy przemocy obrazują, że sytuacja ofiar przemocy domowej nie jest taka jak się pozornie wydaje. To nie wola czy skłonności masochistyczne powodują, że osoby doznające przemocy domowej trwają w toksycznym dla nich związku, mimo ogromu doznawanych szkód. Mechanizmy przemocy oplatają ofiarę jak pajęczyna, z której trudno bez wsparcia z zewnątrz się wydostać.

Skutki przemocy domowej.

Przemoc domowa jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie. U osób dorosłych poddawanych długotrwałej przemocy występują poważne problemy fizyczne i emocjonalne: poważne obrażenia ciała, wzrost częstości chorób somatycznych związanych ze stresem, przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w depresję, niepokój, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji, zmienność nastrojów, decyzji, niepewność, stany lękowe, w tym lęk przed bliskością, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena, kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne, kłopoty z koncentracją, zwiększone spożycie środków psychoaktywnych, zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy. Przemoc domowa to także poważny problem społeczny. Destrukcyjna siła niszczy cały system rodzinny, rozsadza go od środka, odbiera poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny. Niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci zachowań przemocowych i powielania ich w dorosłym życiu. Nie zwalczana przemoc przybiera na sile, utrwała się i eskaluje niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa. Niezbędne jest zatem podejmowanie planowych działań mających na celu zapobieganie i zwalczanie przemocy domowej, działań wpisanych w tworzenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy, którego zasadniczymi elementami są specjalistyczne instytucje i profesjonaliści niosący pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

Postępowanie wobec osób dotkniętych przemocą domową:

Według ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej osobie dotkniętej przemocą domową udziela się bezpłatnej pomocy (art. 3), w szczególności w formie:

1. poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
2. interwencji kryzysowej i wsparcia;
3. ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej;
4. zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy domowej;
5. badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z

użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;

6. zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

2. Akty prawne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie.

W polskim ustawodawstwie jednym z najważniejszych aktów prawnych gwarantującym ochronę osobom w tym dzieciom przed wszystkimi rodzajami przemocy jest **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej**. Art.40 Konstytucji stanowi, iż: „nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych”. W art. 47 znajduje się zapis, że: „każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz o decydowaniu o swoim życiu osobistym”. Z kolei art. 72 stanowi: „Rzeczypospolita zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych. W toku ustalania praw dziecka organy władzy publicznej oraz osoby odpowiedzialne za dziecko są obowiązane do wysłuchania i w miarę możliwości uwzględnienia zdania dziecka”.

Istotnym elementem programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest uchwalenie w 2005r. **ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej**. Ustawa wprowadza definicję przemocy domowej, a także określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą domową i zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc domową. Ustawa wprowadza również uprawnienia dla osób doznających przemocy. Ww. ustawa nakłada na wszystkie szczeble samorządu terytorialnego, jak również administracją rządową ważne zadania mające na celu zbudowanie spójnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej na terenie kraju.

Obronie interesów osób krzywdzonych w rodzinie mają służyć również zapisy zawarte w:

- ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606),
- ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 818),
- ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2023 r., poz. 1834),

- Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach.

Istotnym narzędziem w systemie przeciwdziałania przemocy domowej jest procedura „Niebieskiej Karty” wprowadzona Rozporządzeniem Rady Ministrów w 2011 r. (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. Dz. U. Nr 209, poz. 1245), z wprowadzonymi zmianami poprzez Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 06.09.2023 r. Dz.U.2023 poz. 1870, która zakłada ścisłą współpracę służb realizujących zadania dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej. Niebieska Karta jest narzędziem służącym do zapobiegania dalszemu stosowaniu przemocy domowej oraz zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. Obejmuje ona zespół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta- A” przez przedstawiciela jednego z podmiotów wymienionych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej (policja, komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, oświata, służba zdrowia, pomoc społeczna,) w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą. Po sporządzeniu formularza „Niebieska Karta - A” jest on przekazywany niezwłocznie do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego. Członkowie zespołu lub grupy roboczej wypełniają formularz „Niebieska Karta - C” na posiedzeniu w obecności zaproszonej osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową. W dalszej kolejności członkowie zespołu lub grupy roboczej wypełniają formularz „Niebieska Karta – D” w obecności osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową. Obowiązkiem zespołu jest wnikliwe przeanalizowanie sprawy, przygotowanie planu pomocy rodzinie i realizowanie go w dalszej części procedury. Zakończenie procedury jest możliwe w dwóch przypadkach:

- w sytuacji zaprzestaniu przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o dalszym braku stosowania przemocy domowej oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy,
- rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

3. Zadania samorządu powiatowego w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Obowiązek opracowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej wynika z art. 6 ust 3 pkt 1 ustawy z dn. 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021r. poz. 1249, Dz. U. z 2023 r. poz. 535). Ustawa określiła następujące zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej:

1. Do zadań powiatu należy w szczególności:
 - 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej;
 - 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
 - 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;
 - 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej;
2. Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:
 - 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy domowej;
 - 2) opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
 - 3) opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
 - 4) wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz o ich ukończeniu.

4. Zasoby instytucjonalne Powiatu Waleckiego.

Podstawą skuteczności podejmowanych działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej jest podejście systemowe, współpraca i koordynacja działań poszczególnych

instytucji. Jest to możliwe w oparciu o lokalne zasoby instytucjonalne, osobowe i istniejącą infrastrukturę na terenie powiatu. Do takich zasobów powiatu wałeckiego w zakresie zapobiegania oraz udzielania pomocy osobą doznającym przemocy domowej oraz podejrzanym o stosowanie przemocy domowej, należą:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu
- Punkt Konsultacyjny i Interwencji Kryzysowej, Punkt Regionalnego Centrum Kryzysowego
2. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wałczu
- Punkt Konsultacyjny
3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałczu
4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałczu
5. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człopie
6. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mirosławcu
7. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucznie
8. Komenda Powiatowa Policji w Wałczu oraz Posterunki Policji w Człopie, Mirosławcu i Tucznie
9. Prokuratura Rejonowa w Wałczu
10. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sąd Rejonowy w Wałczu
11. Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mieście Wałcz, Gminie Wałcz, dla Gminy i Miasta Człopy, dla Gminy i Miasta Mirosławca, dla Gminy i Miasta Tucznie
12. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wałczu – Czasowe Miejsce Pobytu dla Osób Doznających Przemocy w Rodzinie w Wałczu, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wałczu, Człopie, Mirosławcu i Tucznie
13. Poradnia Profilaktyczno-Konsultacyjna w Wałczu prowadzona przez Fundację Planeta Kreatywna
14. Poradnia Zdrowia Psychicznego NZOZ w Wałczu
15. Klub Abstynenta „Korona” w Wałczu
16. Stowarzyszenie Przyjaciół Parafii św. Antoniego w Wałczu
17. Stowarzyszenie Rodzin Katolickich przy Parafii św. Mikołaja w Wałczu
18. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Koło Miejskie w Mirosławcu

19. Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołońskiej, Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym
Przestępstwem Centrum Charytatywno – Opiekuńcze, *Mieszkanie Chronione*.

20. Ośrodek Charytatywny Diecezji Koszalińsko – Kołońskiej Caritas w Ostrowcu

5. Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Waleckiego

Ocena zjawiska przemocy domowej jest pod względem statystycznym bardzo trudna w realizacji ze względu na zakorzeniony opór do dzielenia się doświadczeniem przemocy oraz tendencje do zaprzeczania, że przemoc się stosuje i nie jest się osobą doznającą przemocy. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie posiada w swoich strukturach Punkt Konsultacyjny i Interwencji Kryzysowej, który od 2007 w sposób ciągły organizuje specjalistyczną pomoc dla rodzin z problemem przemocy domowej. Są to zarówno działania podejmowane w formie natychmiastowej interwencji kryzysowej, jak i pomoc specjalistyczna polegająca na terapii i konsultacjach z psychologiem, pedagogiem, pracownikiem socjalnym, terapeutą ds. uzależnień oraz prawnikiem. Ponadto co roku PCPR realizuje Program Korekcyjno – Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc Domową. Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc domową prowadzone są w celu powstrzymania osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy, rozwijania umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie, kształtowania umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy domowej, uznania przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy, zdobycia i poszerzenia wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy domowej oraz zdobycia przez uczestników umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy.

W celu uzyskania ogólnej oceny skali zjawiska, instytucje zaangażowane w rozwiązanie problemu przemocy domowej: Komenda Powiatowa Policji i Sąd Rejonowy w Wałczu, udzielają informacji na temat ilości osób, wobec których podjęto działania i wyciągnięto konsekwencje na drodze prawnej ze względu na złamanie przepisów wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Innego rodzaju dane liczbowe posiadają poszczególne Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, które zajmują się procedurami Niebieskich Kart. Poniżej zostaną przedstawione informacje liczbowe z poszczególnych instytucji na obszarze powiatu waleckiego. Z opracowania własnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie – Punktu Konsultacyjnego i Interwencji Kryzysowej wynika, że w latach 2018 – 2020 z pomocy specjalistycznej skorzystała następująca ilość osób:

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej
na lata 2022 – 2027

PCPR – Punkt Konsultacyjny i Interwencji Kryzysowej pomoc specjalistyczna w latach 2018 – 2020 (psycholog, prawnik, terapeuta ds. uzależnień)

Rok	Liczba osób	Ilość konsultacji
2018	82	315
2019	74	700
2020	65	510

Tabela 1. Liczba osób dotkniętych przemocą domową objętych specjalistyczną pomocą (Źródło: dane własne PCPR)

Z przedstawionych danych liczbowych wynika iż istnieje stałe zapotrzebowanie na korzystanie z bezpłatnej i szybko dostępnej pomocy specjalistycznej. Wyraźne zmniejszenie ilości osób korzystających z pomocy w roku 2020 wynika bezpośrednio z wymaganych obostrzeń i utrudnienia związane z dostępnością specjalistów w trakcie panującej pandemii Covid – 19 w 2020r.

PCPR – Punkt Konsultacyjny i Interwencji Kryzysowej, Program Korekcyjno-Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie lata 2018-2020

Rok	Liczba zakwalifikowanych uczestników	Liczba uczestników biorących udział	Gmina	Płeć	Liczba uczestników, którzy ukończyli program
2018	10	9	Miasto Wałcz – 6 Gmina Mirosławiec – 2 Gmina Wałcz -1	Mężczyzn – 9 Kobiet - 1	7
2019	11	11	Miasto Wałcz – 7 Gmina Mirosławiec – 2 Gmina Wałcz – 1 Gmina Człopa - 1	Mężczyzn - 11	6
2020	10	10	Miasto Wałcz – 5 Gmina Wałcz – 2 Gmina Człopa – 2 Gmina Mirosławiec - 1	Mężczyzn – 7 Kobiet - 3	5

Tabela 2. Zestawienie liczbowe w Programie Korekcyjno – Edukacyjnym dla Osób Stosujących Przemoc Domową (Źródło: dane własne PCPR)

Powyższe zestawienie pokazuje największy udział mieszkańców miasta Wałcza w programie korekcyjnym. Może wynikać to z posiadania większej świadomości szkodliwości zjawiska przemocy w miastach niż w mniejszych społecznościach.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej
na lata 2022 – 2027

Ilość procedur Niebieskich Kart prowadzonych przez ZI w powiecie wałęckim w latach 2018 - 2020

Rok	Gmina	Liczba spraw NK ogółem	Liczba nowych NK	Założone przez pomoc społeczną	Założone przez Policję	Założone przez oświatę	Założone przez służbę zdrowia	Założone przez podmioty z poza powiatu
2018	Miasto Wałcz	144	86	11	71	4	0	0
	Gmina Wałcz	67	65	8	57	0	0	0
	Gmina Tuczno	16	16	5	10	1	0	0
	Gmina Człopa	22	12	0	12	0	0	0
	Gmina Mirosławiec	17	17	1	14	1	1	0
	Ogółem	266	196	25	164	6	1	0
2019	Miasto Wałcz	137	88	9	75	3	1	0
	Gmina Wałcz	74	60	3	56	0	1	0
	Gmina Tuczno	22	15	2	13	0	0	0
	Gmina Człopa	25	14	0	14	0	0	0
	Gmina Mirosławiec	21	21	2	19	0	0	0
	Ogółem	279	198	16	177	3	2	0
2020	Miasto Wałcz	143	78	5	72	0	0	3
	Gmina Wałcz	88	82	0	77	3	1	1
	Gmina Tuczno	22	18	1	17	0	0	0
	Gmina Człopa	21	9	0	9	0	0	0
	Gmina Mirosławiec	32	26	0	26	0	0	0
	Ogółem	306	213	6	201	3	1	4

Tabela 3: Liczba prowadzonych spraw w ramach procedury Niebieska Karta w latach 2018 – 2020 (Źródło: dane Zespołów Interdyscyplinarnych)

Ilość wszczynanych procedur Niebieskiej Karty w Powiecie Wałęckim systematycznie wzrasta, co wpisuje się w tendencje ogólnokrajowe jeśli chodzi o ujawnianie w ten sposób zjawiska przemocy. Może to wynikać z wysokiego poziomu motywacji służb i instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej w

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej
na lata 2022 – 2027

zakresie uruchamiania procedur. Stopniowo, ale zwiększa się także ogólna świadomość i wiedza społeczna odnośnie przemocy domowej, w szczególności, jaki zachowaniami przemoc się przejawia, jakie prawa posiada osoba jej doznająca, do jakich instytucji można zgłosić się z problemem i gdzie należy szukać pomocy. Liczne akcje społeczne w mediach lokalnych i ogólnokrajowych uwrażliwiają na negatywne skutki akceptacji zachowań przemocowych i motywują do reagowania w sytuacji przemocy. Z analizy zebranych danych wynika, że w Powiecie Wałeckim to Policja najczęściej uruchamia procedurę Niebieskiej Karty, z kolei niepokoi bardzo mała aktywność służby zdrowia w tym zakresie. Mocną stroną jest dobra współpraca instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy, co jest widoczne na spotkaniach grup roboczych zajmujących się Niebieskimi Kartami, skupiających przedstawicieli różnych resortów.

Środki oddziaływania zastosowane przez Komendę Powiatową Policji w Wałczu wobec osób stosujących przemoc domową w latach 2018 - 2020

Liczba orzeczeń/liczba osób	2018	2019	2020
Liczba orzeczeń wobec osób stosujących przemoc domową wobec których zastosowano środki karne, probacyjne i inne oddziaływania	10	4	5
Liczba osób stosujących przemoc domową wobec których zastosowano środki karne, probacyjne i inne oddziaływania	11	9	8
Liczba prowadzonych postępowań przez KPP w Wałczu	33	23	24

Tabela 4: Środki karne, probacyjne i inne oddziaływania zastosowane przez KPP w Wałczu wobec sprawców przemocy w latach 2018-2020 – liczba orzeczeń/liczba osób (Źródło: dane KPP w Wałczu)

Oddziaływania zastosowane przez Sąd Rejonowy w Wałczu wobec sprawców przemocy w latach 2018-2020

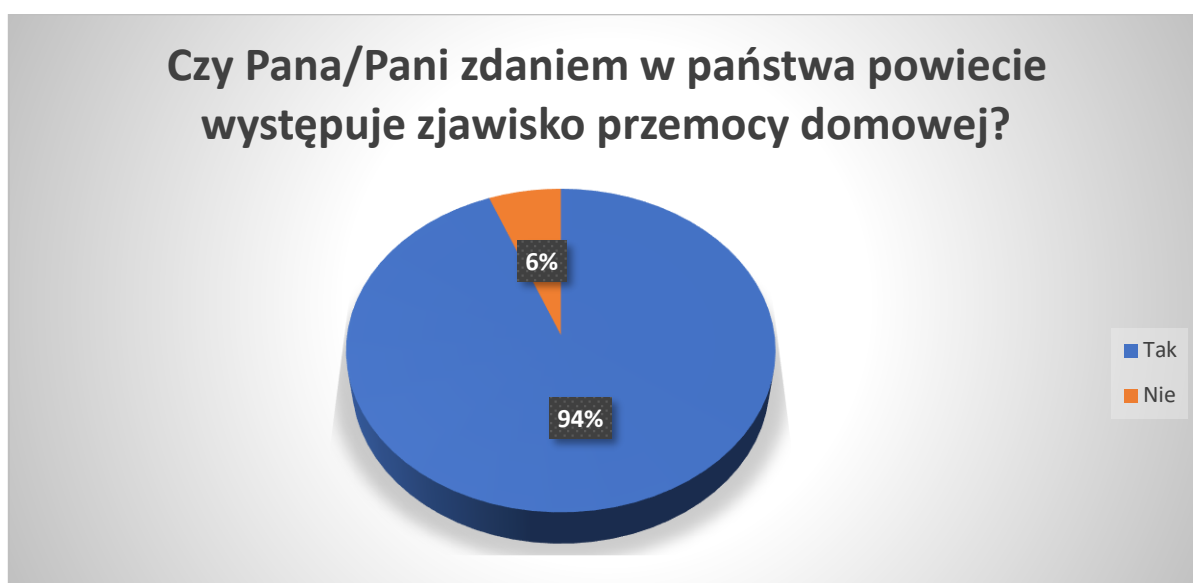
FORMA	2018	2019	2020
Kara ograniczenia wolności	0	0	2
Kara pozbawienia wolności	6	4	3
Zakaz kontaktowania się z pokrzywdzonym	2	0	0
Nakaz od powstrzymania się od nadużywania alkoholu	0	1	0
Nakaz poddania się leczeniu odwykowemu	1	2	0
Nakaz uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych	0	1	0
Nadzór kuratora	4	2	2
Zakaz zbliżania się do pokrzywdzonego	2	1	3
Nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	2	1	3
Dozór policyjny	3	0	0

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej
na lata 2022 – 2027

Tabela 5: Rodzaj środków karnych, probacyjnych i innych oddziaływań zastosowanych przez Sąd Rejonowy w Wałczu wobec sprawców przemocy w latach 2018-2020 (Źródło: dane Sąd Rejonowy w Wałczu)

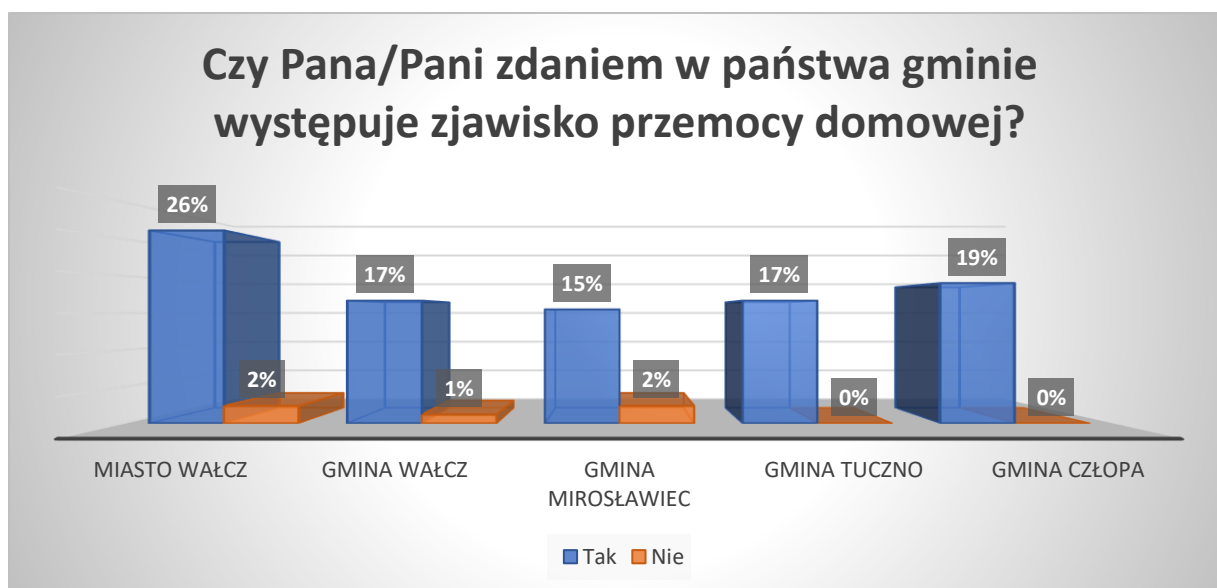
Dane z powyższych tabel pokazują, iż mimo zwiększającej się ilości procedur Niebieskiej Karty w powiecie wałęckim, w przeciągu trzech lat zmniejszyła się ilość środków prawnych stosowanych wobec osób przemoc stosujących. Może to wynikać z oddziaływań interwencyjnych i terapeutycznych, jakie zostają zastosowane na sprawcę przez pracowników szeregu instytucji, a które motywują go do zaprzestania przemocy i rozpoczęcia współpracy.

Przedstawienie i analiza wyników ankiety przeprowadzonej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu dotyczącej problemów i zjawiska przemocy domowej przeprowadzonej wśród 100 mieszkańców Powiatu Wałęckiego w okresie marzec - wrzesień:

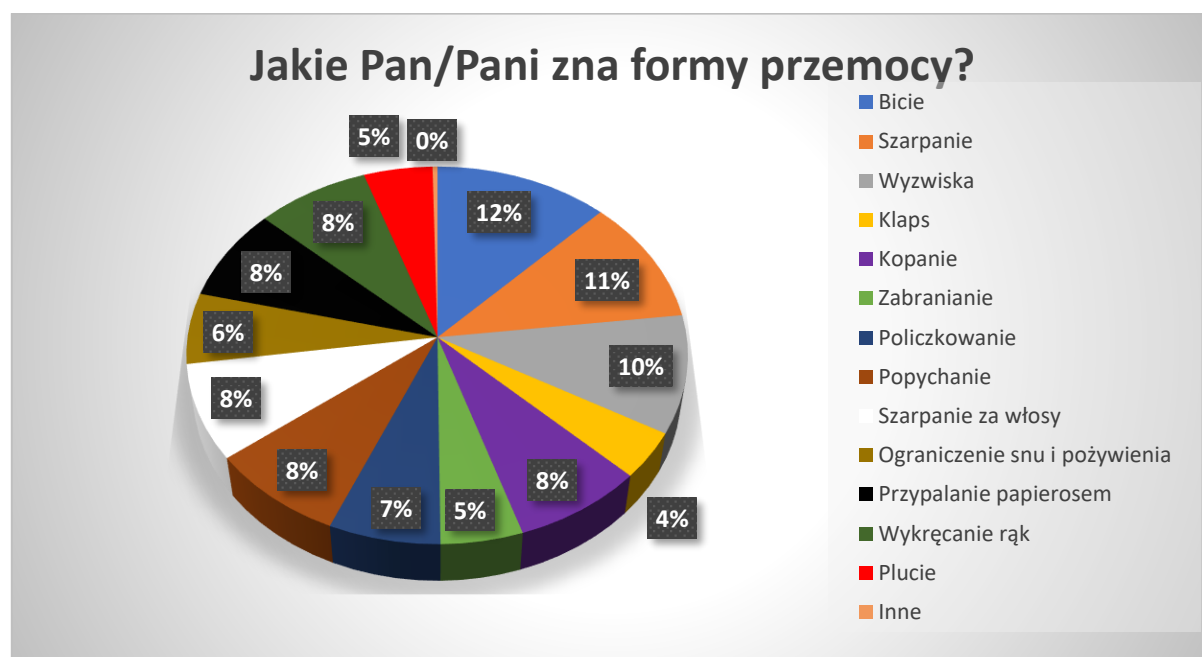

Wykres 1: Ogólna ocena dokonana przez mieszkańców Powiatu Wałęckiego w zakresie skali występowania zjawiska przemocy domowej.

Aż 94% ankietowanych dostrzega istnienie zjawiska przemocy domowej w Powiecie Wałęckim.

Wykres 2: Powyższe zestawienie wskazuje na to, że najwyższy poziom świadomości istnienia problemu przemocy domowej występuje u mieszkańców Wałcza. Wyniki w gminach rozkładają się bez różnic statystycznych.

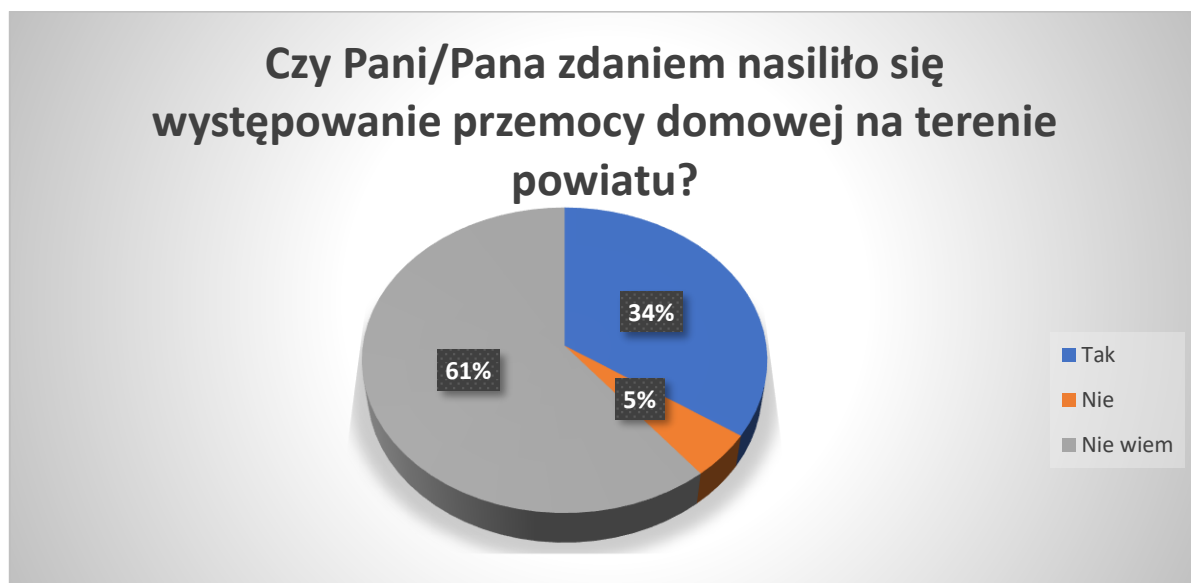
Wykres 3: Zebrane wyniki odpowiedzi na pytanie o znajomość form przemocy pokazują, że wśród mieszkańców Powiatu do najbardziej znanych form należą: bicie, szarpanie oraz wyzywanie.

Dane	Miasto Wałcz	Gmina Wałcz	Gmina Mirosławiec	Gmina Tuczo	Gmina Człopa
Bicie	11%	15%	17%	12%	5%
Szarpanie	10%	12%	11%	13%	10%
Wyzwiska	10%	11%	10%	10%	8%
Klaps	5%	4%	1%	3%	4%
Kopanie	8%	10%	7%	7%	8%

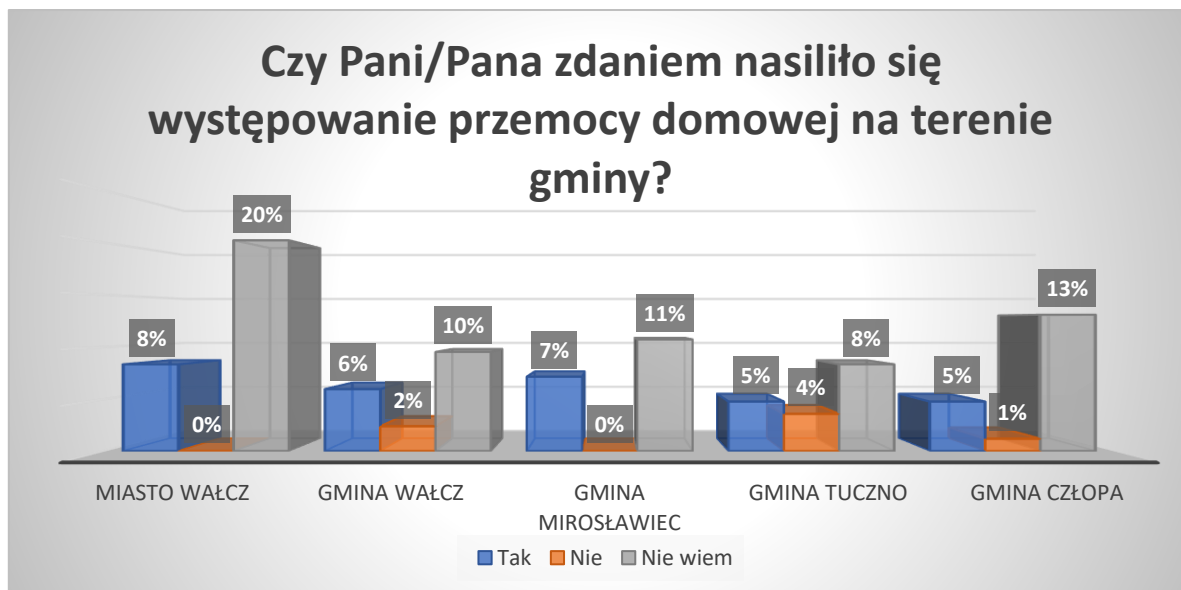
Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej
na lata 2022 – 2027

Zabranianie	6%	3%	3%	6%	5%
Policzkowanie	7%	6%	4%	8%	8%
Popychanie	8%	9%	10%	8%	7%
Szarpanie za włosy	8%	6%	7%	6%	12%
Ograniczenie snu i pożywienia	7%	5%	6%	6%	8%
Przypalanie papierosem	8%	10%	8%	7%	9%
Wykręcanie rąk	7%	6%	10%	8%	10%
Plucie	7%	3%	4%	4%	5%
Inne	0%	0%	1%	1%	0%

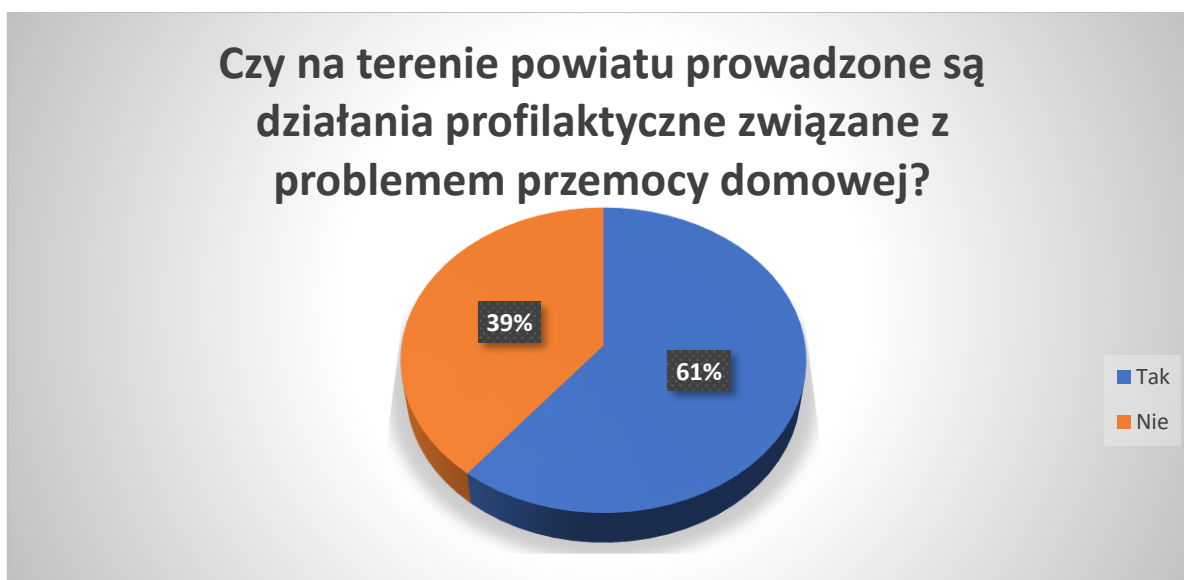
Tabela 6: Analiza znanych form przemocy domowej w poszczególnych gminach wskazuje, że *bicie* należy do najbardziej znanych form wśród Mieszkańców Wałcza oraz Gmin Mirosławca i Tuczna, natomiast mieszkańcy Gminy Człopy najbardziej z przemocą kojarzą *szarpanie za włosy*. Ogólnie *szarpanie* także jest formą powszechnie znaną wśród mieszkańców wszystkich gmin.

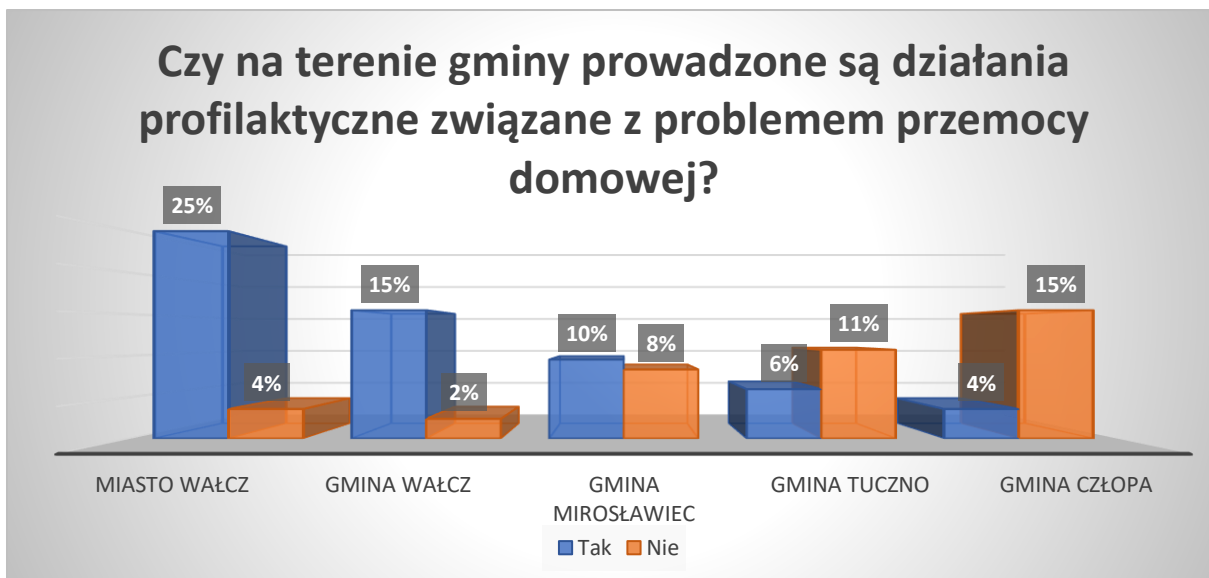
Wykres 4: Ocena mieszkańców powiatu w zakresie nasilenia się występowania przemocy domowej w roku 2021.

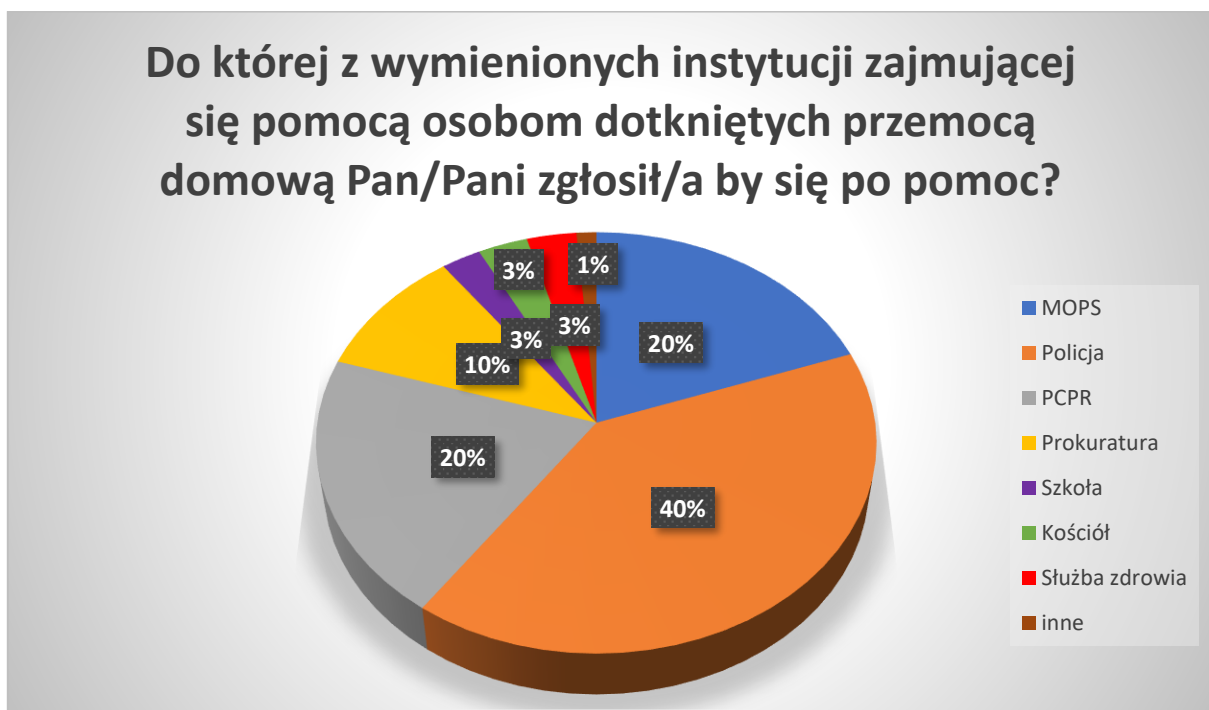
Wykres 5: Ocena w zakresie nasilenia się występowania przemocy domowej w roku 2021 dokonana przez mieszkańców poszczególnych gmin Powiatu Wałeckiego.

Wykres 6: Ogólna ocena występowania vr. nie występowania działań profilaktycznych związanych z problemem przemocy domowej, dokonana przez mieszkańców Powiatu Wałeckiego.

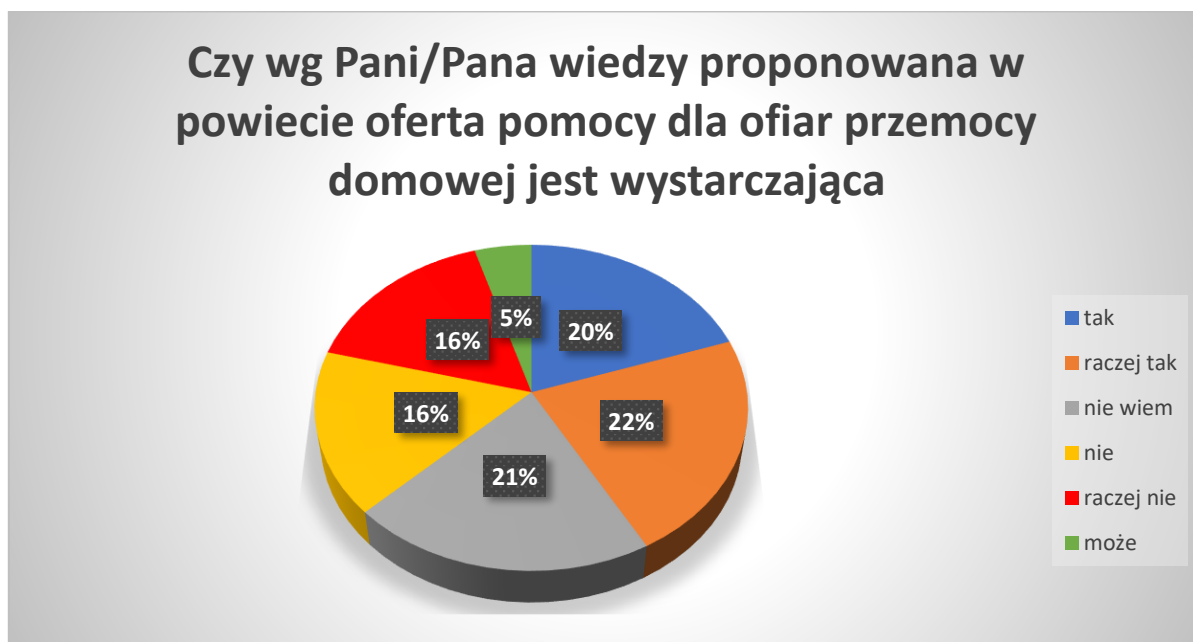
Wykres 7: Ocena występowania vr. nie występowania działań profilaktycznych związanych z problemem przemocy domowej w podziale na poszczególne gminy.

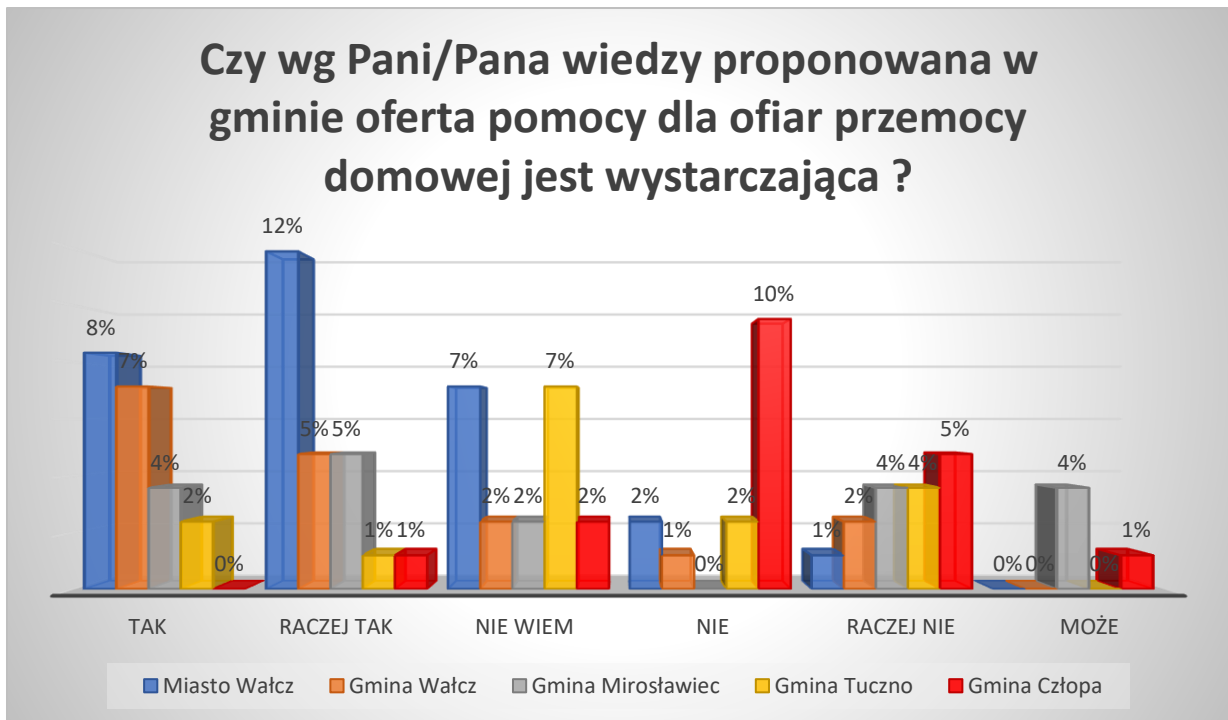
Wykres 8: Podsumowanie dokonanego przez mieszkańców Powiatu Wałeckiego wyboru instytucji, do której zgłosiliby się po pomoc w sytuacji przemocy domowej. Spośród mieszkańców Powiatu Wałeckiego 40% uważa, że Policja jest instytucją, do której powinni się zgłosić z problemem przemocy, 20% wybrałoby Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

	Miasto Wałcz	Gmina Wałcz	Gmina Mirosławiec	Gmina Tuczno	Gmina Człopa
MOPS	17%	7%	5%	5%	4%
Policja	24%	14%	13%	13%	14%
PCPR	13%	11%	5%	6%	5%
Prokuratura	8%	6%	2%	2%	0%
Szkoła	1%	4%	0%	0%	0%
Kościół	1%	1%	1%	1%	2%
Służba zdrowia	1%	5%	0%	0%	1%
Inne	0%	0%	1%	1%	0%

Tabela 7: Podsumowanie wyboru instytucji, do której zgłosiliby się mieszkańcy poszczególnych gmin Powiatu po pomoc w sytuacji przemocy domowej.

Wykres 9: Ocena dokonana przez mieszkańców Powiatu Wałeckiego w zakresie wystarczalności oferty pomocowej dla osób doznających przemocy domowej. W ogólnej ewaluacji 35% mieszkańców powiatu jest skłonna uważać ofertę pomocową za wystarczającą, 24% osób nie ma zdania w tym zakresie, a 36% uważa ją za niewystarczającą.

Wykres 10: Ocena mieszkańców poszczególnych gmin w zakresie wystarczalności wr. niewystarczalności oferty pomocowej w ich miejscu zamieszkania dla osób doznających przemocy domowej.

Podsumowanie wyników ankiety:

Wyniki ankiety pokazują, że mieszkańcy Powiatu dostrzegają istnienie zjawiska przemocy domowej. Na tej podstawie można wnioskować, że posiadają oni świadomość szkodliwości tego zjawiska, dostrzegają je w swoim otoczeniu i znają wagę problemu. Mieszkańcy powiatu wiedzą jakie zachowania są zachowaniami przemocowymi, uważają bicie i szarpanie za jej najważniejsze przejawy. Zwracają także uwagę na wyzywanie jako istotną formę przemocy, co oznacza, że dostrzegają przemoc psychiczną jako krzywdzące zachowanie. W ogólnej ocenie występowanie przemocy nasiliło się w roku 2021, czego główną przyczyną może być sytuacja kryzysu wynikającego z pandemii Covid 19, co najmocniej odczuwają mieszkańcy miasta Wałcza. Ponad połowa ankietowanych (61%), zauważa prowadzone działania profilaktyczne związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, co wskazuje, że w skali ogólnej na obszarze powiatu, działania te są ważne i dostrzegalne. w ocenie ankietowanych, nie każda gmina w wystarczającym stopniu jest zaangażowana w działania profilaktyczne. Najbardziej są one dostrzegane przez mieszkańców miasta Wałcza oraz Gminy Wałcz, natomiast w Gminie Człopa działania profilaktyczne nie są widoczne i ten obszar działań powinien zostać wzmocniony. Z opinii społeczeństwa powiatu wynika, że możliwości

uzyskania pomocy pozytywnie ocenia 35% ankietowanych, 5% uważa, że być może jest to wystarczająca oferta, 24% nie potrafi tego ocenić, a 36% osób uważa, że zdecydowanie nie jest i raczej nie jest to wystarczająca oferta pomocowa. Oceny w poszczególnych gminach w wymienionym zakresie przedstawiają się w bardzo zróżnicowany sposób. Komenda Powiatowa Policji została przez ankietowanych uznana za instytucję, do której zwróciliby się z problemem przemocy (40%), kolejnymi instytucjami są Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałczu (20%) oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu

6. Założenia Programu

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej został opracowany na lata 2022 - 2027. Opracowany Program jest spójny z ustawodawstwem krajowym oraz Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 – 2027 dla Powiatu Wałeckiego. Ponieważ problem przemocy domowej uwarunkowany jest charakterem więzi rodzinnych oraz wartościami, którymi rodzina się kieruje, program powinien uwzględniać szereg płaszczyzn. Będzie to zarówno udzielanie pomocy psychologicznej dla rodzin, profilaktyka i terapia rodziny jak i edukacja, która powinna być skierowana nie tylko do służb przeciwdziałających zjawisku przemocy, ale również do społeczeństwa w celu promocji instytucji i organów zajmujących się zawodowo tym zjawiskiem.

Zasady programu:

- interdyscyplinarność - działania na rzecz pomocy rodzinie dotkniętej problemem przemocy muszą być zaplanowane i wdrażane przez specjalistów, będących przedstawicielami różnych instytucji. Istotne znaczenie ma tutaj koordynacja działań i rzeczywista współpraca pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz rodziny będącej w kryzysie.- systemowość – możliwość rozwoju spójnego i wielopoziomowego systemu przeciwdziałania przemocy w oparciu o wyspecjalizowane zasoby instytucjonalne i ludzkie, pomiędzy którymi istnieje relacja współpracy. Ogniwem tego systemu są pracownicy ośrodków zaangażowani bezpośrednio w pomoc poszczególnym członkom rodziny uwikłanej w przemoc domową.
- kompleksowość – przemoc została ujęta w Programie jako zjawisko złożone, wieloaspektowe, rozpatrywane w perspektywie: prawnej, psychologicznej, społeczno-bytowej i moralnej.

Uwzględnienie tylu aspektów przemocy domowej pozwala na pełniejszą jej diagnozę, na dostrzeżenie jej skutków i konsekwencji. Szerszy kontekst zjawiska wskazuje także więcej możliwości oddziaływania celem zapobiegania przemocy.- efektywność – program zakłada pełną realizację celów i priorytetów działań w oparciu o rzetelną diagnozę problemu oraz dokładne poznanie zjawiska. Program wymaga monitorowania i ewaluacji. Cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy domowej jak i ochronie ofiar. Założenia oraz cele Programu zostały określone zgodnie z wytycznymi zawartymi w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Ponadto cele odpowiadają zadaniom przypisanym dla powiatów w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej. Cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu są skierowane przede wszystkim do: osób doświadczających przemocy domowej, w tym dzieci, współmałżonków lub partnerów pozostających w związkach nieformalnych, osób w podeszłym wieku, osób niepełnosprawnych, osób stosujących przemoc domową (sprawców przemocy), świadków przemocy domowej, pracowników instytucji i służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, organizacji pozarządowych, społeczności lokalnej oraz lokalnych mediów.

7. Cele i kierunki działania, sposoby realizacji, wskaźniki, oczekiwane rezultaty.

Cel główny: głównym celem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2022 – 2027 w Powiecie Wałeckim jest ograniczenie skali przemocy domowej poprzez wzmocnienie systemu pomocy z zakresie przeciwdziałania przemocy.

Cele szczegółowe oraz kierunki działań:

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań w zakresie udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej.

Lp.	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźnik monitorujący	Termin realizacji
1	Świadczenie specjalistycznego wsparcia: poradnictwo i wsparcie psychologiczne, prawne, pedagogiczne i socjalne, terapii indywidualnej i rodzinnej oraz w zakresie interwencji kryzysowej	PCPR	Ilość osób korzystających ze specjalistycznego wsparcia	2022-2027
2	Zapewnienie czasowego schronienia dla osób doświadczających przemocy	PCPR we współpracy z OPS	Ilość osób korzystających ze schronienia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie	2022-2027
3	Prowadzenie grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej	PCPR, OPS, organizacje pozarządowe	Ilość utworzonych grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy	2022-2027

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej
na lata 2022 – 2027

Cel szczegółowy 2. Podnoszenie kwalifikacji kadry instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Lp.	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźnik monitorujący	Termin realizacji
1	Organizacja konferencji, szkoleń, seminariów, debat z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	PCPR we współpracy z OPS-ZI, KPP, placówkami oświaty, organizacjami pozarządowymi	Ilość osób korzystających ze specjalistycznego wsparcia	2022-2027
2	Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących z rodzinami z problemem przemocy w formie np. doradztwa metodycznego, superwizji	PCPR we współpracy z OPS-ZI	Ilość osób objętych wsparciem	2022-2027
3	Opracowanie i zakup materiałów edukacyjnych/informatorów dla kadry realizującej zadania w obszarze przemocy domowej	PCPR	Ilość opracowań/zakupionych materiałów Ilość rozpowszechnionych materiałów edukacyjnych	2022-2027

Cel szczegółowy 3. Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec osób stosujących przemoc domową.

Lp.	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźnik monitorujący	Termin realizacji
1	Opracowanie i realizacja programów korekcyjno– edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.	PCPR, OPS-ZI, kuratorzy sądowi	Ilość zrealizowanych edycji oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc Ilość osób uczestniczących w programie	2022-2027
2	Indywidualne poradnictwo dla osób stosujących przemoc domową	PCPR we współpracy z OPS-ZI	Ilość osób objętych wsparciem	2022-2027

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej
na lata 2022 – 2027

Cel szczegółowy 4. Zwiększenie wiedzy na temat przemocy domowej wśród mieszkańców powiatu waleckiego.

Lp.	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźnik monitorujący	Termin realizacji
1	Profilaktyka i edukacja - organizowanie kampanii, debat, spotkań oraz konferencji dot. przeciwdziałania przemocy domowej, promujących życie bez przemocy oraz informujących o skutkach i konsekwencjach jej działania, rozpowszechnianie materiałów informacyjno- edukacyjnych	PCPR we współpracy z OPS, KPP, Starostwem powiatowym, organizacjami pozarządowymi	Ilość zorganizowanych, kampanii, debat, spotkań oraz konferencji, wydanych materiałów	2022-2027
2	Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym, mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową	PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, placówki oświaty	Ilość dzieci/rodzin/ szkół objętych wsparciem w ramach programu	2022-2027
3	Szkolenie dla rodziców promujących zachowania wychowawcze wolne od przemocy w ramach programu profilaktycznego „Szkoła dla rodziców”	PCPR we współpracy z OPS	Ilość osób biorących udział w programie	2022-2027

Cel szczegółowy 5. Zwiększenie efektywności współpracy między podmiotami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Lp.	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźnik monitorujący	Termin realizacji
1	Udział w pracach Zespołów Interdyscyplinarnych na terenach gmin	PCPR we współpracy z OPS-ZI	Ilość spotkań ZI w których wzięli udział pracownicy PCPR	2022-2027 Sposób weryfikacji – coroczne sprawozdanie
2	Organizacja spotkań z przedstawicielami podmiotów zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy domowej	PCPR we współpracy z OPS-ZI, KPP, placówkami oświaty	Liczba zorganizowanych spotkań	2022-2027

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej
na lata 2022 – 2027

			Liczba osób biorących udział w spotkaniach	
3	Diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie powiatu wałeckiego	PCPR we współpracy z OPS-ZI, KPP, placówkami oświaty	Liczba opracowanych diagnoz	2022-2027
4	Uaktualnienie informatora z wykazem instytucji na terenie powiatu zajmujących się pomocą osobą doznającym przemocy domowej oraz przeciwdziałaniem przemocy domowej	PCPR we współpracy z OPS	Liczba opracowanych i wydanych informatorów	2022-2027

Odbiorcy programu – grupy docelowe

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Powiecie Wałeckim jest skierowany do następujących grup odbiorców:

- osób zamieszkujących na terenie Powiatu wałeckiego w tym:
- osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym: dzieci, osób starszych, osób niepełnosprawnych, świadków,
- osób stosujących przemoc domowej,
- podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Realizatorzy programu

Koordynatorem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Powiecie wałeckim na lata 2022 – 2027 jest dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy w Rodzinie w Wałczu, który przy jego realizacji będzie współpracował z następującymi podmiotami:

- ośrodkami pomocy społecznej,
- zespołami interdyscyplinarnymi ds. przeciwdziałania przemocy domowej,

- Komendą Powiatową Policji,
- Sądem Rejonowym,
- Prokuraturą Rejonową,
- organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami, oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz osób doświadczających przemocy lub stosujących przemoc.

Źródła finansowania

Realizacja zadań zaplanowanych w Programie będzie finansowana:

- środki własne samorządu powiatowego,
- z budżetu państwa,
- środki pozyskane z innych źródeł

Czas realizacji

Zakłada się, że Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Powiecie wałęckim będzie realizowany od 2022 do 2027 roku.

Monitoring

Monitoring programu będzie polegał na corocznej analizie danych zawartych we wskaźnikach dotyczących realizowanych w Programie zadań. Dane będą zbierane od podmiotów realizujących poszczególne zadania przez koordynatora Programu, tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu i zawarte w corocznych sprawozdaniach z działalności Centrum, przedkładanych Radzie Powiatu Wałcza.

Przewidywane efekty realizacji Programu

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom i rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą poprzez:

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej
na lata 2022 – 2027

- podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zwiększenie wiedzy na temat mechanizmów i skutków przemocy,
- rozwój, wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób i rodzin zagrożonych bądź doświadczających przemocy,
- zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzicom doświadczającym przemocy, w tym zapewnienie miejsc w całodobowych placówkach udzielających pomocy,
- realizowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową, poprzez udział w programach korekcyjno- edukacyjnych i psychologiczno- terapeutycznych,
- realizowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej, poprzez udział w programach edukacyjno- terapeutycznych oraz terapiach indywidualnych,
- podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.